

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)
15 päivänä helmikuuta 1996 *

Asiassa C-309/94,

jonka Tribunal de commerce de Lyon on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Nissan France SA,

Serda SA,

Lyon Vaise Auto SARL,

Garage Gambetta SA ja

Lyon Automobiles SA

vastaan

Jean-Luc Dupasquier (Garage Sport Auto),

Star"Terre SARL ja

Aqueducs Automobiles SARL

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ennakkoratkaisun perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmiin 12 päivänä joulukuuta 1984 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 123/85 (EYVL 1985, L 15, s. 16) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. Hirsch sekä tuomarit G. F. Mancini ja F. A. Schockweiler (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- pääasian vastaajien puolesta asianajaja Jean-Claude Fourgoux, Pariisi,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoministeriön oikeudellisen osaston apulais-osastopäällikkö Edwige Belliard ja samalta osastolta tehtävään määrätty Isabelle Latournarie,
- Kreikan hallitus, asiamiehinään valtion oikeudellisen neuvoston avustava oikeudellinen neuvonantaja Fokion Georgakopoulos ja valtion oikeudellisen neuvoston oikeudellinen asiamies Maria Basdeki,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamies Francisco Enrique González Díaz ja oikeudellisessa yksikössä toimiva kansallinen virkamies Gérard de Bergues,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan pääasian kantajien, edustajanaan asianajaja Jean-Michel Reynaud, Versailles, pääasian vastaajien, edustajanaan asianajaja Jean-Claude Fourgoux, Ranskan hallituksen, asiamiehenään ulkoministeriön oikeudellisen osaston ulkoasiainsihtööri Jean-Marc Belorgey, Kreikan hallituksen, asiamiehenään Fokion Georgakopoulos, ja komission, asiamiehinään Francisco Enrique González Díaz ja oikeudellisessa yksikössä toimiva kansallinen virkamies Guy Charrier, esittämät suulliset huomautukset 16.11.1995 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.12.1995 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Tribunal de commerce de Lyon on esittänyt 14.11.1994 tekemällään ja yhteisöjen tuomioistuimeen 23.11.1994 saapuneella päätöksellä EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti kaksi ennakkoratkaisukysymystä perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmiin 12 päivänä joulukuuta 1984 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 123/85 (EYVL 1985, L 15, s. 16) tulkinnasta.
- 2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa Nissan France, Serda, Lyon Vaise Auto, Garage Gambetta ja Lyon Automobiles vastaan Dupasquier (Garage Sport Auto), sekä Star Terre ja Acqueducs Automobiles, jossa ensiksi mainitut ovat nostaneet vilpillistä kilpailua koskevan kanteen viimeksi mainittuja kohtaan.

- 3 Nissan France -yhtiö on Nissan-merkkisten ajoneuvojen yksinomainen maahan-
 tuoja Ranskassa. Serda, Lyon Vaise Auto, Garage Gambetta ja Lyon Automobiles
 ovat tämän automerkin jälleenmyyjiä ranskalaisessa Rhône departementissa.
 Näistä kaikista asianosaisista käytetään jäljempänä nimitystä Nissan France ym.
- 4 Samaan departementtiin sijoittautuneet Dupasquier (Garage Sport Auto) sekä
 Star"Terre ja Aqueducs Automobiles (jäljempänä Garage Sport Auto ym.) ryh-
 tyivät harjoittamaan ulkomailta hankittujen Nissan-merkkisten uusien ajoneuvojen
 rinnakkaistuontia ja näiden ajoneuvojen myyntiä Ranskassa kuulumatta valmistaj-
 an jakeluverkostoon. Lisäksi he mainostivat itseään uusien Nissan-merkkisten ajo-
 neuvojen myyjinä, jotka toimittavat autoja omasta varastostaan.
- 5 Koska Nissan France ym. katsoivat, että Garage Sport Auto ym., jotka eivät kuulu
 Nissan-merkkisten autojen valmistajan jakeluverkostoon eivätkä liioin ole asetuk-
 sen N:o 123/85 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettuja valtakirjan saaneita välittäjiä,
 olivat syyllistyneet vilpilliseksi kilpailuksi katsottaviin toimiin Nissanin virallisia
 jälleenmyyjiä Nissan France ym.:ita kohtaan, ne nostivat 22.6.1993 Tribunal de
 commerce Lyonissa kanteen, jossa vaaditaan, että Garage Sport Auto ym. velvoi-
 tetaan maksamaan vahingonkorvausta vilpillisestä kilpailusta, ja että näitä kielletään
 mainostamasta itseään uusien Nissan-merkkisten ajoneuvojen myyjinä, jotka toi-
 mittavat autoja omasta varastostaan.
- 6 Nissan France ym. väittivät kanteensa tueksi, että niiden valikoiva autojen
 jakeluverkosto on asetuksen N:o 123/85 mukainen ja että asetuksella suojataan tätä
 verkostoa. Rinnakkaistuonti on siten niiden mukaan mahdollista ainoastaan erityi-
 sen valtakirjan nojalla, jonka yksityishenkilö antaa 4 päivänä joulukuuta 1991
 annetussa "autojen välittäjien toimintaa koskeva selvitys" -nimisessä komission
 tiedonannossa 91/C 329/06 (EYVL C 329, s. 20) täsmennetyillä edellytyksillä.
 Lisäksi itsenäinen liikkeenharjoittaja ei niiden mukaan voi esiintyä jälleenmyyjänä
 varsinkaan mainonnassaan.

- 7 Garage Sport Auto ym. katsovat sitä vastoin, että asetusta N:o 123/85, joka koskee niiden mukaan ainoastaan päämiehen ja jälleenmyyjän välisiä suhteita, ei voida soveltaa Garage Sport Auto ym:hin ja että jakeluverkoston ulkopuolisten taloudellisten toimijoiden osallistuminen näiden tuotteiden jälleenmyyntiin takaa yhteisön oikeuden mukaisesti tasapainoisen kilpailun säilyttämisen. Tällaisessa tilanteessa itsenäinen liikkeenharjoittaja, joka harjoittaa toimintaansa osittain yhteisön säännösten mukaisena välittäjänä, voi myös ryhtyä toisista jäsenvaltioista peräisin olevien ajoneuvojen rinnakkaistuontiin.
- 8 Koska Tribunal de commerce de Lyon katsoi, että sen käsiteltävänä olevan asian ratkaisu riippui yhteisön oikeuden tulkinnasta, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Voiko rinnakkaistuoja toimia samalla maahantuotujen ajoneuvojen välittäjänä ja jälleenmyyjänä?
- 2) Mitkä ovat yhteisön oikeudessa tarkoitettujen uusien ja käytettyjen ajoneuvojen väliset erotteluperusteet?

Kuinka monen kilometrin jälkeen ja kuinka pian käyttöönotosta ajoneuvo on määriteltävä käytetyksi? Vai kuuluuko tähän kysymykseen annettava vastaus kussakin tapauksessa kansallisten tuomioistuinten harkintavaltaan?”

Ensimmäinen kysymys

- 9 Jotta ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle voitaisiin antaa hyödyllinen vastaus, on syytä katsoa tällä kysymyksellä tarkoitettavan sitä, onko asetusta N:o 123/85 tulkittava siten, että sen vastaista on se, että liikkeenharjoittaja, joka ei

ole tietyn automerkin valmistajan jakeluverkoston hyväksytty jälleenmyyjä eikä tämän asetuksen 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettu valtakirjan saanut välittäjä, ryhtyy harjoittamaan mainittujen uusien ajoneuvojen rinnakkaistuontia ja itsenäistä jälleenmyyntiä, sekä se, että itsenäinen liikkeenharjoittaja harjoittaa samanaikaisesti rinnakkaistuonnilla maahantuotujen ajoneuvojen välittäjän, jolle on annettu valtakirja, ja jakeluverkkoon kuulumattoman jälleenmyyjän toimintaa.

- 10 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on syytä muistuttaa aluksi siitä, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan mukaan yhteismarkkinoille soveltumattomia ja kiellettyjä ovat periaatteessa sellaiset yritysten väliset sopimukset, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla tai joista seuraa, että kilpailu estyy, rajoittuu tai vääristyy yhteismarkkinoilla. Tämän artiklan 2 kohdan mukaan tällaiset sopimukset ovat mitättömiä, ellei komissio ole julistanut saman artiklan 3 kohdan mukaisesti, ettei 1 kohdan määräyksiä sovelleta.
- 11 Komissio voi päättää, ettei 85 artiklan 1 kohtaa sovelleta joko tekemällä erityistä sopimusta koskevan yksilöllisen päätöksen 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204) mukaisesti tai antamalla tiettyjä sopimusryhmiä koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta sopimusten ja yhdenmukaistettujen menettelytapojen ryhmiin 2 päivänä maaliskuuta 1965 annetun neuvoston asetuksen N:o 19/65/ETY (EYVL 1965, 36, s. 533) nojalla. Komissio vahvistaa tällaisella ryhmäpoikkeusasetuksella ne edellytykset, joiden täytyessä 85 artiklan 1 kohdan kieltoa ei sovelleta sellaiseen sopimukseen, joka kuitenkin sellaisenaan täyttää tämän kielon edellytykset.
- 12 Asetuksen N:o 19/65 nojalla annetun komission asetuksen N:o 123/85 tarkoituksena on sallia tietyt moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevat sopimukset, jotka muutoin olisivat kiellettyjä.

- 13 Asetuksessa N:o 123/85 julistetaan todellakin 85 artiklan 3 kohdan mukaisesti, että 85 artiklan 1 kohta ei tässä asetuksessa säädetyin rajoittavin edellytyksin koske sopimuksia, joissa tavarantoimittaja antaa hyväksytyin jälleenmyyjän tehtäväksi edistää moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja määrättyllä alueella ja sitoutuu varaamaan tälle oikeuden sopimustavaroiden toimittamiseen tällä alueella.
- 14 Tässä asetuksessa jätetään siten 85 artiklan 1 kohdan määräysten soveltamisalan ulkopuolelle erityisesti tavarantoimittajan hyväksytyille jälleenmyyjälle asettama velvoite, jonka mukaan jälleenmyyjä ei saa myydä sopimustavaroita jakeluverkoston kuulumattomille jälleenmyyjille (3 artiklan 10 kohta), ellei kysymys ole välittäjistä eli liikkeenharjoittajista, jotka toimivat lopullisten kuluttajien nimissä ja näiden lukuun ja jotka saavat tätä varten valtakirjan (3 artiklan 11 kohta).
- 15 Kuten yhteisöjen tuomioistuimien on jo todennut, asetuksessa N:o 123/85 perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaa soveltavana asetuksena ei säädetä sellaisia pakottavia säännöksiä, jotka vaikuttaisivat suoraan sopimuslausekkeiden pätevyyyteen tai sisältöön taikka velvoittaisivat sopimuspuolia mukauttamaan sopimuksen sisältöä; tässä asetuksessa annetaan ainoastaan moottoriajoneuvoalan taloudellisille toimijoille tiettyjä mahdollisuuksia laatia jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevat sopimukset siten, että huolimatta niihin sisältyvistä tietynlaisista yksinoikeus- ja kilpailukieltolausekkeista nämä sopimukset voivat jäädä 85 artiklan 1 kohdan kiellon ulkopuolelle (ks. asia 10/86, VAG France, tuomio 18.12.1986, Kok. 1986, s. 4071, 12 ja 16 kohta).
- 16 On syytä täsmentää tältä osin, että asetus N:o 123/85 perustamissopimuksen 85 artiklaa soveltavana asetuksena koskee ainoastaan tavarantoimittajien ja näiden hyväksytyjen jälleenmyyjien välisiä sopimussuhteita siten, että asetuksessa vahvistetaan edellytykset, joiden täyttyessä tavarantoimittajia ja mainittuja jälleenmyyjä sitovat sopimukset ovat perustamissopimuksen kilpailua koskevien määräysten mukaisia.

- 17 Asetus koskee siten ainoastaan niiden sopimusten sisältöä, joita tietyn tuotteen jakeluverkostoon kuuluvat osapuolet voivat tehdä rikkomatta niitä perustamissopimuksen määräyksiä, joiden mukaan tavanomaista kilpailua koskevat rajoitukset ovat kiellettyjä yhteismarkkinoilla.
- 18 Tässä asetuksessa vahvistetaan yksinkertaisesti ainoastaan se, mitä tällaisten sopimusten osapuolet voivat sitoutua tekemään tai mitä ne eivät voi sitoutua tekemään suhteessa kolmansiin, eikä sen tarkoituksena sitä vastoin ole säännellä markkinoilla jakelusopimusten piirin ulkopuolella mahdollisesti toimivien mainittujen kolmansien toimintaa.
- 19 Siten tämän ryhmäpoikkeusasetuksen säännökset eivät voi vaikuttaa kolmansien henkilöiden eivätkä varsinkaan itsenäisten liikkeenharjoittajien oikeuksiin ja velvollisuuksiin suhteessa autojen valmistajien ja näiden yksinmyyjien välisiin sopimuksiin.
- 20 Edellä esitetyn perusteella asetusta N:o 123/85 ei voida tulkita siten, että sen mukaan tietyn automerkin viralliseen jakeluverkostoon kuulumaton liikkeenharjoittaja, joka ei ole tässä asetuksessa tarkoitettu valtakirjan saanut välittäjä, ei saa hankkia tätä merkkiä olevia uusia ajoneuvoja rinnakkaistuonnilla eikä harjoittaa näiden ajoneuvojen itsenäistä markkinointia.
- 21 Näillä samoilla perusteilla tämän asetuksen vastaista ei ole se, että sama itsenäinen liikkeenharjoittaja on samanaikaisesti rinnakkaistuonnilla maahantuotujen ajoneuvojen, asetuksen 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettu valtakirjan saanut välittäjä jakeluverkostoon kuulumaton jälleenmyyjä.

22 Komission edellä mainitun tiedonannon 91/C 329/06, johon pääasian kantajat viittaavat, tarkoituksena puolestaan on ainoastaan selventää tiettyjä asetuksessa käytettyjä käsitteitä, eikä sillä voida siten muuttaa asetuksen ulottuvuutta.

23 Näin ollen ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle on syytä vastata, että asetusta N:o 123/85 on tulkittava siten, ettei sen vastaista ole, että liikkeenharjoittaja, joka ei ole tietyn automerkin valmistajan jakeluverkoston hyväksytty jälleenmyyjä eikä tämän asetuksen 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettu valtakirjan saanut välittäjä, ryhtyy harjoittamaan tämänmerkkisten uusien ajoneuvojen rinnakkaisuontia ja itsenäistä jälleenmyyntiä. Tämän asetuksen vastaista ei liioin ole se, että itsenäinen liikkeenharjoittaja on samanaikaisesti rinnakkaistuonnilla maahantuotujen ajoneuvojen välittäjä, jolle on annettu valtakirja, ja jakeluverkostoon kuulumaton jälleenmyyjä.

Oikeudenkäyntikulut

24 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan ja Kreikan hallituksille sekä komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut Tribunal de commerce de Lyonin 14.11.1994 tekemällä päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmiin 12 päivänä joulukuuta 1984 annettua komission asetusta (ETY) N:o 123/85 on tulkittava siten, ettei sen vastaista ole, että liikkeenharjoittaja, joka ei ole tietyn automerkin valmistajan jakeluverkoston hyväksytty jälleenmyyjä eikä tämän asetuksen 3 artiklan 11 kohdassa tarkoitettu valtakirjan saanut välittäjä, ryhtyy harjoittamaan tämänmerkkisten uusien ajoneuvojen rinnakkaistuontia ja itsenäistä jälleenmyyntiä. Tämän asetuksen vastaista ei liioin ole se, että itsenäinen liikkeenharjoittaja on samanaikaisesti rinnakkaistuonnilla maahantuotujen ajoneuvojen välittäjä, jolle on annettu valtakirja, ja jakeluverkkoon kuulumaton jälleenmyyjä.

Hirsch

Mancini

Schockweiler

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä helmikuuta 1996.

R. Grass

kirjaaja

G. Hirsch

toisen jaoston puheenjohtaja